

Jordsmonn for terror

Statsminister Jens Stoltenberg betegnet Si en av sine første kommentarer terroranslagene i USA som "ondskap". Terrorisme gir ondskapen et ansikt. Mange av oss hadde nesten glemt hvordan det så ut. Vi vet om Hitler og Stalin, og mange husker Pol Pots Kambodsja, Idi Amins Uganda eller Tysklands Baader-Mainhof terrorister i '70-årene.

Nå trues vi av et tilsynelatende globalt nettverk. Utryggheten har funnet en nisje i millioner av vestlige hjerter. På det ytre plan lar den seg vanskelig overvinne. Men det finnes en trygghet som er uforanderlig: Bevisstheten om en Skaper som vil oss vel og kan vise vei. Når mennesker lytter, taler Gud. Når mennesker adlyder handler Gud. Når mennesker forvandles, frigjøres fantasi og vilje til initiativ som kan bidra til en tryggere verden.

Danmarks statsminister etterlyser "det andre spor" i kampen mot terrorismen: Det langsiktige arbeidet for en rettferdigere verdensorden. Jordsmonnet for terrorisme vil bli skinnere hvis vi viser den samme besluttsomhet i arbeidet for en rettferdigere fordeling som vi nå viser i kampen mot terrorismen.

Vesten har mange fortrinn: Frihet, velstand, pluralisme, folkestyre. Men vi er på partnere i dansen rundt gullkalven. Det er vår form for ondskap. Sinnet lukkes for medmenneskers situasjon og behov. Heldigvis har vi også evnen til forvandling. Vi er ikke viljeløse produkter av vår barndom eller vårt miljø. Vi kan treffe personlige valg og derved påvirke våre nasjoners måte å tenke og handle på.

Terroren i New York og Washington kan bli sjokket som vekker den vestlige verden til å etterprøve sine prioriteter og verdier. På denne siden bringer vi nyheter om en begynnende forsoningsprosess fra en av de bitreste og grusomste konfliktene de senere årene: Borgerkrigen i Sierra Leone. Hat kan helbredes når mennesker og grupper innrømmer egen skyld. Det er starten på gjenreisningen.

JJW

Helbrede hatet

Partiledere fra Sierra Leone i Caux. Fra v. J. P. Koroma, Elisabeth Alpha-Lavali og Omrie Golley

Gjennom de siste 10 årene har Sierra Leone, dette lille og mineralrike landet på Afrikas vestkyst, blitt kjent for sin bitre og grusomme borgerkrig. Bruken av dopete barnesoldater og avkapping av armer konfronterte verden med krigens bitre frukter.

Til 'Agenda for forsoning' i Caux denne sommeren kom ledende representanter for de stridende parter i Sierra Leone. Der var Elisabeth Alpha-Lavali, parlamentets visepresident og viseformann i Folkepartiet (SLLP), som i 1966 satt med makten etter demokratiske valg. Der var oberst Johnney P. Koroma, leder av De væpnede styrkers revolusjonsråd (AFRC) og landets president i et halvt år etter et militærkupp. Der var også advokaten Omrie Golley, leder av fredsforhandlingsrådet i den Revolusjonære Forente Front (RUF), som førte kampen om makten fra sine baser ute i landdistriktene.

En flyktning fra Sierra Leone, John Bangura, som nå er bosatt i Danmark, hadde arbeidet målbevisst for at disse lederne skulle komme til Caux. I mai reiste han til Sierra Leone for å innby til 'Agenda for forsoning'.

Elisabeth Alpha-Lavali sa i Caux: "Hjemme

vil jeg bli stemplet som kollaboratør når jeg nå er sammen med de andre i denne delegasjonen. Men hvis vi skal greie omstillingen fra en blødende til en fornyet nasjon, må vi snakke med hverandre." Oberst Koroma er i dag leder av en fredskommisjon som ble opprettet ved fredsoverenskomsten i 1999. "Verken FN eller USA eller NGOs kan bringe fred til Sierra Leone," sa han. "Det kan vi bare selv. Vi må erkjenne fortidens urett. Den har dype røtter. Jeg forsikrer dere at vi reiser herfra for å bringe hele fredsprosessen inn på et nytt spor." Advokat Golley beskrev hvor vanskelig det er å føre soldatene tilbake til normalt liv. De har nesten ingen ting å leve av, mange er narkomane eller deltar i djevledyrkelse. Advokaten tror at opprettelsen av en sannhets- og forsoningskommisjon etter mønster fra Sør-Afrika kunne hjelpe.

I gruppen var også direktøren for landets største private sykehus, legen Christian Bell. "Vi som kom hit med bitterhet, har trukket den opp med roten," sa han. "Vi drar tilbake som forandrete mennesker. Vårt mål er ikke å megle, men å forvandle."

Torsten Hvidt

Hjem for tanke og sjel

Av Yusuf Warsame

Warsame kommer opprinnelig fra Somalia, og ble utdannet til arkitekt i Moskva og Kiev. Idag bor han med sin kone Faisa i Oslo, og er en av to ansvarlige for Kulturtolken, en tolketjeneste som tar hensyn til ulike kulturelle koder mellom innvandrere og nordmenn. I august deltok han for annen gang på konferansen i Caux, denne gang sammen med Faisa.

På bergbanen fra Montreux til Caux føler jeg på meg at jeg kan vente mirakler. Jeg er overbevist om at jeg vil få næring for tanke og sjel som skal bære meg gjennom det kommende året. Det er en forberedelse til å være Guds verktøy, for å motta styrke til å sette i gang initiativer for forandring.

En kinesisk filosof sa: "Å høre med øret er en ting. Å høre med forståelse er noe annet. Men åndens hørsel begrenser seg ikke til den ene sansen, til øret eller tanken. Den forutsetter tvert imot at sansene tømmes." Her kan en hente inspirasjon i Caux.

Tema for konferansen var å "globalisere ansvaret". Vi befinner oss i en global landsby, og kan ikke være likegyldige overfor noe av det som skjer i den. Det som skjer i en annen del av verden, uansett avstanden, får virkninger for oss alle. Det viser det som nettopp skjedde i USA.

Arbeidsgrupper i Caux befattet seg med statens, markedets, det sivile samfunns og enkeltmenneskets ansvar for å skape et rettferdig og sunt samfunn. Offentlighetens deltakelse i styre og stell og utdanning basert på moralske verdier er blant nøklene til gode resultater og et samfunn hvor lovverket fremmer ansvar, åpenhet, integritet og menneskeverd.

Når internasjonale konserner ikke en gang har hjemstavn i landene hvor de produserer, er forretningsetikk og etikkbasert utdanning avgjørende for å beskytte forbrukerne og 'det tause flertall'. Det er blitt sagt at hvis ditt motiv er makt, så vil du forvrengte sannheten. Hvis ditt motiv er sannhet, vil du være

moden til å utøve makt. En virkelig dialog mellom kulturene og varig fred kan bare bli virkelighet hvor det hersker rettferd.

Globalisering har også positive sider. "Den gir meg en del i andre kulturer ved siden av min egen. Den behøver ikke å frata meg min egen kultur, men kan tvert imot berike den med innslag fra andre kulturer.... Verden vandret inn i mitt hjerte og globaliserte det." Slik uttrykte Mahatma Gandhi. Globalisering betyr slutten på geografiske skillelinjer, men ikke slutten på historien. Tenkende mennesker har allerede uttrykt behovet for en global Marshall-plan.

Kurs i konfliktløsning

Paal Hermansen er sosiolog og arbeider på folketrygdkontoret for utenlandssaker. I sommer deltok han på et 5-ukers kurs om konfliktløsning arrangert av Caux Scholars Program (Se <http://www.caux.ch>). Han skriver:

Jeg bodde på rom med en muslim fra Gaza. Muhammed og jeg brukte mye tid på å bli kjent og til å få bort kulturelle skygger: De mest inngrøddte fordommer som vi tar så for gitt, og som vi blir konfrontert med i møte med andre kulturer.

Det ble spesielt tungt for Muhammed å være i Caux men han utviklet seg veldig under oppholdet. Naboblokken hans ble faktisk bombet etter at vi møttes og lufttrykket knuste vinduene i hans leilighet. Muhammed har kone og tre barn. Det var bevegende og uhyre lærerikt å få dele denne tiden med den svært religiøse mannen. Han hadde en tung tid med å kritisere Israel og samtidig forsone dette med å kritisere sine egne og sine brødres oppfatninger.

For å løse en konflikt må man finne årsakene og problemkomplekset som ligger bak. Dette er spennende og utfordrende, fordi mennesker ofte ikke er klar over sine innerste verdier og de krefte, ofte ubevisste, som vokter disse. Men vi lærte noen teknikker for å kommunisere med andre symboler enn ord for å nå disse kildene.

Jeg ble kjent med flere innflytelsesrike jøder og

palestinere. En var rabbi Dr. Marc Gopin, som underviser ved det prestisjetunge Fletcher School of Law and Diplomacy i USA. Han var direkte involvert i forhandlingene frem til Oslo avtalen, men ble etterhvert kritisk til selve utformingen av avtalen. Videre hadde jeg samtaler med en palestinsk dommer i Israel, som hadde en unik innsikt i det jødiske forvaltningssystemet for muslimer.

Pål Hermansen (sentralt nede), sammen med deltakere fra 15 land.

Som nordmann og medlem av Arbeiderpartiet var det derfor spennende å knytte disse kontaktene.

Oslo-avtalen står fremdeles som en milepel for muslimer, selv om selve avtalen kan forbedres betraktelig. Vi blir berømmet av FN for vår økonomiske støtte, som er relativt stor. Norges økonomi er enormt bra i verdensmålestokk, og vår

livskvalitet - til tross for stress og overarbeid - misunnelsesverdig. Det var nesten pinlig å bli sett på som en representant for noe så perfekt, en oppfatning kanskje bare en brøkdel nordmenn vil si seg enig i, blindet av de modernitetsproblemer vi loker rundt i. Men jeg tror Norge kan spille flere viktige roller i internasjonalt arbeid. Norge er en forholdsvis ny stat med en forfatning bygd på aler fra revolusjonene i Amerika og kontinental Europa, i motsetning til forfatninger laget med sikte på krig og monopolisering av makt. MRA Norge bør i likhet og helst i samarbeid med andre norske institusjoner streve for å forvalte denne rollen mye bedre.

Det er lite hensiktsmessig bare å drive brannslukking. I Midtøsten har man klart å få partenes politiske eliter til å snakke sammen og inngå våpenhvile og fredsavtaler. Men som regel blusser konflikten opp igjen. For å rette opp forholdet mellom partene må man klare å endre partenes verdier og interesser, og /eller deres tolkning av disse. Vi mennesker må gjøre oss små og ydmyke i åndsfellesskap for å ta fatt på hva som er MRAs oppgave: Løse konflikter og starte med oss selv, knyttet til de åndelige verdiene uselviskhet, ærlighet, renhet og kjærlighet. Det er viktig at MRA som institusjon klarer den utfordringen det er å rette disse verdiene også mot seg selv.

Nytt navn – samme innhold

Etter en grundig prosess fikk MRA/Moralsk Opprustnings internasjonale virksomhet i sommer et nytt navn: Initiatives of Change. Hvorfor navnebytte? Årsaken må søkes i det faktum at både ordene 'moralsk' og 'opprustning' vekker høyst forskjellige assosiasjoner og følelser rundt i verden. Navnet er så godt som ubrukelig i Tyskland og Russland, der opprustning med en gang skaper negative følelser. 'Moral' er også et ord med ulik valør på ulike språk og kan lett gi assosiasjoner til et regelverk uten dypere dimensjon.

Buchman lanserte begrepet 'moralsk og åndelig opprustning' i 1938 som en motvekt til den militære opprustningen. Forslaget til en kom fra den svenske forfatteren Harry Blomberg. Selv om navnet er blitt kjent over hele verden, føler mange at det ikke beskriver tydelig nok det bevegelsen vil fremme i 2001. MRAs ekspansjon til helt nye land de senere år ikke minst i Asia og i den tidligere kommunistiske verden, har gjort behovet for et navneskifte klarere. Noen har ytret frykt for at selve innholdet var i fare og at man nå vendte ryggen til en arv og brøt med fortiden. Samtidig har flere og flere i det internasjonale MRA-nettverket innsett behovet for en endring. En dypere analyse av spørsmålet fant sted vinteren 2001, navneforslagene ble redusert til 2-3 og beslutningen om å skifte til 'Initiatives of Change' ble tatt i Caux i august.

På en pressekonferanse sa presidenten i den sveitsiske MRA-stiftelsen, Cornelio Sommaruga, som tidligere var formann i 'de Kors' internasjonale komité, bl.a.: "Det gamle navnet var et produkt av sin tid. Det nye avspeiler på en mer adekvat måte våre initiativ for sosial rettferdighet i en verden der gapet mellom rik og fattig blir stadig bredere. Det understreker individets ansvar for samfunnet." Forfatteren Rajmohan Gandhi la til: "Selv om Initiatives of Change bare delvis formidler hva vi står for, håper vi at våre initiativ og våre liv skal gjøre innholdet klart."

'Change' eller 'forvandling' i enkeltmennesker har alltid vært kjernen i Moralsk Opprustning. Forvandling er noe dynamisk som leder til nye initiativ. Derfor er 'Initiatives of Change' – initiativ som følge av forvandling – et navn som antyder hva det dreier seg om. Det er opp til hvert enkelt land om en i tillegg vil bruke MRA, for å understreke forbindelsen med fortiden.

SEJ

Kommandantens forvandling

Libanon gjennomlevde 1975-90 en borgerkrig som reduserte sentrum av Beirut til en ruinhaug. Deler av landet var inntil nylig okkupert av israelske eller syriske styrker og titusener av palestinere lever i flyktningleirer. En krigsveteran fra kampene rundt Beirut og nå borgermester i en bydel, Muhieddine Chehab, besøkte i sommer Caux. Her er utdrag av hans historie.

Ingenting er farligere enn en mann som frykter for sitt liv og sin eiendom. Mennesket har alltid forsvart seg mot aggressjon med å bruke vold. Men selvforsvar blir fort til hevn og nye drap. Etter mye selvransaking over tid er jeg blitt overbevist om at frykt henger sammen med vår mangel på tilitt til Gud og feil i vår oppdragelse. Vi må læres opp til å respektere og elske andre, endog våre fiender.

Mine personlige opplevelser fra kampene mot libanesiske kristne militsgrupper i borgerkrigen, har overbevist meg om at mine og andres motiver for å ta til våpen var gale. De grusomhetene jeg selv var delaktig i under krigen har skadet meg og tynger min samvittighet. Jeg lider av mareritt og sliter med anger over at mitt eget og andres liv ble kastet bort. Vi lot oss lure og lede til å kjempe for feil saker. Vi skulle ha stått sammen

mot anarkiet og beskyttet menneskeliv. Erfaringer fra borgerkrigen har lært meg at muslimer og kristne og folk fra andre religioner er brødre og søstre i den menneskelige familie.

Chehab fortalte at han under borgerkrigen, etter en lang natts trefninger, sendte tre av sine menn til en butikk for å hente mat. Jeg ga dem lite penger og sa at de skulle skaffe mat til 30 militssoldater. De kom tilbake og sa at eieren hadde nektet å gi dem maten hvis de ikke betalte mer. Jeg sendte tre nye tøffe karer. De truet butikkeieren og tok det de ville ha uten å betale. 12 år senere, da jeg hadde begynt å få anger, oppsøkte jeg mannen sent en kveld. Han var livredd. Jeg fikk roet ham ned og fortalte at jeg kom av to grunner. Jeg ville be ham om tilgivelse i nærvær av hans ektefelle og barn. Og jeg ville betale for maten jeg hadde stjålet fra ham.

To år senere, da jeg stilte til valg som borgermester i bydelen Ras Beirut, fikk jeg en overraskelse. Butikkeieren og hans kone tilbød seg å arbeide helhjertet for min valgkampanje. Jeg ble slått av hvor ivrig og dynamisk han var. Vi vant valget. Nå er han en av mine beste venner.

Kort nytt:

RUSSLAND

Olga Ametistov-Zimenkova er leder for Ametistov-instituttet for menneskerettigheter i Moskva. Hun bragte to av dosentene og en av studentene ved Instituttet med til Caux i august. De fortalte hvor oppmuntret de var over at søkningen til Instituttet stadig øker, først og fremst av russiske studenter. De ser det som et tegn på at bevisstheten om betydningen av menneskerettigheter blir stadig sterkere. Ametistov-Zimenkova er jussprofessor og enke etter den russiske høyesterettsdommeren og menneskerettsaktivisten Ernest Ametistov. Sammen besøkte de Norge 1995 som MRA's gjester.

U.S.A.

Til et nasjonalt forum i Washington DC 22.-24. juni om temaet "Forbindelser for rettferd og forsoning" kom det 200 representanter fra borgerrettsorganisasjoner og etniske grupper over hele USA. En av gjestene var generalguvernøren i Jamaica, Sir Howard Cooke. Generalguvernøren hadde et privat møte med USA's utenriksminister Colin Powell og ga ham en fyldig rapport fra forumet, som ble arrangert av MRA/Initiatives of Change i sam-

arbeid med Institute of Faith and Politics.

21. juni samlet deltakerne seg på trappen opp til den mektige Kongressbygningen, hvor representanten Jerry Hall tok imot dem. "Få vet at dette symbolet for frihet og folkestyre delvis ble bygget av slaver," sa Hall. "Vi har vedtatt mange forferdelige lover i denne bygningen. Vi trenger å rense ut slaveriets sår i vårt nasjonale liv. Det er enkelt å be om tilgivelse, men det er vanskelig å få folk til å gjøre det. Det er et tøft spørsmål, men det riktige spørsmålet."

Forts. neste side

Til våre lesere

Vi vil med dette rette en hjertelig takk til alle som har sendt bidrag til driften av bladet. Dessverre har vi ikke kunnet takke hver enkelt, men gjør det på denne måten.

Jens Chr. Magnus 1909 – 2001

Jens Chr. Magnus vokste opp i Nittedal som den eldste av fire brødre. I familien og blant venner går det frasagn om den viltre gutteflokkens påfunn i lek og kappestrid. Jens ble en habil idrettsmann. Etter artium og krigsskole studerte han ingeniørfag i Darmstadt og i 1935 begynte hans 43 år lange virke i Alfsen og Gunderson A/S. Han startet firmaets avdeling i Stavanger og ledet den i 22 år.

Jens' møte med Oxfordbevegelsen midt på 30-tallet førte til en revolusjon i hans liv. Oxfordbevegelsen – senere Moralsk Opprustning – kom til å spille en betydelig rolle i 30-årenes åndskamp. På denne tiden møtte han også Astrid som var hans hustru gjennom 64 år. På vei til Sørlandet i forretningen den 9. april 1940 fikk han vite om det tyske overfallet på Norge. Det ble begynnelsen på hans – og Astrids – krigsinnsats. Hans klare sinn, sterke tro og faste vilje preget denne innsatsen. Først som troppsjef i kampene i Haugsbygd, så i flyktingetransport og sammen med bl.a. Fredrik Ramm, illegalt avisarbeid. Fra høsten 1941 og resten av krigen levde han for en stor del i dekning i krevende og farefullt arbeid som område-sjef i Milorg 13311 – Asker og Bærum. Fra høsten 1944 og frem til krigens slutt gjennomførte gruppen 37 vellykkete sabotasjeaksjoner uten tap av menneskeliv. En tid opererte Jens Magnus etter direkte ordre fra Eisenhowers hovedkvarter.

Etter møtet med Oxfordbevegelsen stod han under ledelse fra enda høyere hold. Hver dag søkte han i en stille stund Guds ledelse for sitt liv, med absolutt ærlighet, renhet,

uselviskhet og kjærlighet som ledetråder. Det førte ham inn i andre nasjoners liv, som eks Sør Afrika i 1962, hvor han sammen med tyske medkjempere i Moralsk Opprustning gjorde en innsats for forsoning i en heksegryte av hat etter Sharpevillemassakren. Det ledet ham også til mennesker som trengte, og fikk, omtanke, omsorg og inspirasjon fra ham. Jens Magnus var æresmedlem i Kristent Befallssamfunn. Et edelt menneske er gått bort.

Valdemar Hansteen

Forts. fra forrige side

DIALOG 2 PÅ MALTA

En ny dialog mellom mennesker fra land rundt Middelhavet arrangeres 25 – 31. oktober på Malta. 50 personer ventes og Bjørn Ole og Josephine Austad står midt i forberedelsene. Møtet er et ledd i 'Agenda for Forsoning' og finner sted med konfliktene og volden i regionen som bakgrunn.

JAPAN OG KOREA

Japanske og sørkoreanske topp-politikere møttes i Caux i august. Forholdet mellom de to land er kritisk for utviklingen i Sørøst Asia. Mistilliten stikker dypt ikke minst fordi japanske skolebøker forskjøvner bildet av Japans 40 år lange okkupasjon av Korea. Jay Yoo og Joo Yung Lee, som representerer hhv regjering og opposisjon i Sør Koreas parlament, ga en orientering om utviklingen på den koreanske halvøya. Til stede var Tsutomu Hata og Kazuo Tanikawa, som var hhv statsminister og forsvars/justisminister i tidligere japanske regjeringer. Etter at de to koreanere hadde talt ba Tanikawa om ordet. Han kom med en uforbeholden bønn om unnskyldning for japanske overgrep og forpliktet seg til å arbeide for nye historiebøker i skolen. Smilet som bredte seg på koreanernes ansikter, viste hva ordene betød. De fire besluttet å samarbeide for å bedre relasjonene mellom de to land.

LATVIA

En 26 år gammel sekretær, Ildze Slanke, er reist til India for å være med på et 10 mnd kurs

for unge mennesker. Halvparten av tiden er de i India, resten i Malaysia og kurset består av teoretiske studier og praktisk deltagelse i Initiatives of Change, bl.a. i Asia Plateau. Ildze har arbeidet i Transparency International, en global organisasjon som eksponerer og bekjemper korrupsjon, men sa opp sin stilling for å få denne treningen i MRA.

BOSNIA-HERZEGOVINA

Borgermesteren i Mostar, biskopen av Banja Luka, lederen av den jødiske befolkningsgruppen og fire ombudsmenn var blant gruppen på 20 fra det krigsherjete landet, som kom til 'Agenda for Forsoning' i Caux. Ombudsmennene har en viktig oppgave i å styrke det sivile samfunn, sikre flyktningers eiendom og fremme enheten mellom de forskjellige befolkningsgruppene. Ortodokse serbere, katolske kroater og bosniske muslimer var med i gruppen, blant dem professoren i islamsk etikk ved universitetet i Sarajevo.

RUANDA, BURUNDI, CONGO, UGANDA

Fra disse landene omkring Afrikas store sjøer kom delegasjoner til Caux for å søke forsoning mellom etniske grupper og helbrede sårene etter massedrap og tap av hjem og eiendom. Innenfor den store konferansen med 400 deltakere, møttes de for seg selv som en mindre gruppe hver dag. Blant dem var tutsier og hutuer, parlamentets visepresident og et regjeringsmedlem fra Burundi, Congos Arbeids- og Sosialminister og tre deltakere fra de okkuperte områdene i Øst-Congo. Fra Ruanda kom både hutuer og tutsier.

SVERIGE

Maleren Victor Sparre representerte Norge ved en utstilling av nordisk kunst på Steninge slott i Märsta. I utstillingsprogrammet skrives det om Sparre at "hans liv og kunstneriske karriere har vært preget av kampen for menneskerettighetene. Hans engasjement for de undertrykte og forfulgte avspeiles i hans bilder hvor mennesket alltid står i fokus. Han har brukt maleriet for å gi uttrykk for kampen mot urettferdighet og overgrep".

NY VERDEN vil fremme en forandring i både menneskers holdninger og i samfunnsforholdene, bygget på absolutte moralnormer og Kristi forvandlende kraft. Bladet beretter om et globalt arbeid som er åpent for alle, og om kampen mellom ondt og godt som pågår i ethvert menneske og folkeslag.

UTGIVER: Moralsk Opprustning, Postboks 3018, Elisenberg, 0207 Oslo.
Tlf. 22 55 94 30. Fax 22 44 85 04. Bankgiro 6030.05.08831.

ANSVARLIGE: Bjørn Ole Austad og Jens J. Wilhelmsen.